

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

12 mai 2021 *

„Trimitere preliminară – Competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială – Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – Articolul 7 punctul 2 – Competența în materie delictuală sau cvasidelictuală – Locul materializării prejudiciului – Prejudiciu care constă exclusiv într-o pierdere financiară”

În cauza C-709/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos), prin decizia din 20 septembrie 2019, primită de Curte la 25 septembrie 2019, în procedura

Vereniging van Effectenbezitters

împotriva

BP plc,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, domnul L. Bay Larsen, doamna C. Toader și domnii M. Safjan (raportor) și N. Jääskinen, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Vereniging van Effectenbezitters, de J. van der Beek, advocaat;
- pentru BP plc, de W. H. van Hemel, A. F. J. A. Leijten, O. J. W. Schotel și J. S. Kortmann, advocaten;
- pentru Comisia Europeană, de G. Wils, R. Troosters și M. Heller, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 17 decembrie 2020,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: neerlandeza.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Vereniging van Effectenbezitters (asociație de acționari, Țările de Jos, denumită în continuare „VEB”), cu sediul în Haga (Țările de Jos), pe de o parte, și BP plc, o societate care își desfășoară activitatea la scară mondială și cu sediul social la Londra (Regatul Unit), pe de altă parte, în legătură cu răspunderea acesteia din urmă pentru prejudiciile suferite de persoanele care au cumpărat, au deținut sau au vândut acțiuni ordinare ale BP prin intermediul în special al unui cont de investiții deținut în Țările de Jos.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (15) și (16) ale Regulamentului nr. 1215/2012 au următorul cuprins:

„(15) Normele de competență ar trebui să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului. Astfel, competența ar trebui să fie întotdeauna determinată pe baza acestui criteriu, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt punct de legătură. În cazul persoanelor juridice, domiciliul trebuie să fie definit în mod independent, în vederea ameliorării transparenței normelor comune și a evitării conflictelor de competență.

(16) În afară de instanța domiciliului pârâtului, ar trebui să existe și alte instanțe autorizate în temeiul unei legături strânse între instanță și acțiune sau în scopul bunei administrări a justiției. Existența unei legături strânse ar trebui să asigure securitatea juridică și să evite posibilitatea de a se introduce o acțiune împotriva pârâtului în fața unei instanțe dintr-un stat membru care nu era previzibilă în mod rezonabil de către acesta. Acest lucru este important în special în litigiile privind obligații necontractuale care rezultă din încălcări ale intimității și ale drepturilor legate de personalitatea sa, inclusiv privind calomnia.”
- 4 Capitolul II din Regulamentul nr. 1215/2012, intitulat „Competența”, conține printre altele secțiunea 1, intitulată „Dispoziții generale”, și secțiunea 2, intitulată „Competențe speciale”. Articolul 4 alineatul (1) din acest regulament, care figurează în secțiunea 1 menționată, prevede următoarele:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor respectivului stat membru.”
- 5 Articolul 7 din Regulamentul nr. 1215/2012, care figurează în secțiunea 2 menționată, are următorul cuprins:

„O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru.

[...]

2. în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă;

[...]”

Dreptul neerlandez

6 Articolul 305a din cartea 3 din Burgerlijk Wetboek (Codul civil), intrat în vigoare la 1 iulie 1994 (denumit în continuare „BW”), prevede următoarele:

„1. Orice fundație sau asociație care are capacitate juridică deplină poate introduce o acțiune în justiție în apărarea intereselor similare ale altor persoane, în măsura în care aceasta asigură o astfel de apărare în conformitate cu statutul său.

[...]

3. O acțiune precum cea menționată la alineatul 1 nu poate avea ca obiect [...] o despăgubire în bani.

[...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

7 VEB este o asociație cu capacitate juridică deplină potrivit dreptului neerlandez, al cărei obiect, astfel cum este stabilit prin statutul său, este să reprezinte interesele acționarilor. Aceasta poate printre altele să inițieze acțiuni colective în justiție, în sensul articolului 305a din cartea 3 din BW.

8 BP este o societate de petrol și gaze care își desfășoară activitatea la scară mondială. Acțiunile sale ordinare sunt cotate la bursele din Londra și Frankfurt (Germania). „American Depositary Shares” derivate din acțiunile ordinare sunt cotate la bursa din New York (Statele Unite).

9 La 20 aprilie 2010, s-a produs o explozie pe platforma de foraj petrolier Deepwater Horizon, închiriată de BP și situată în Golful Mexic, care s-a soldat cu morți și răniți. Aceasta a cauzat de asemenea daune mediului.

10 În cursul anului 2015, VEB a acționat în justiție BP la rechtbank van Amsterdam (Tribunalul de Primă Instanță din Amsterdam, Țările de Jos) și a introdus, în temeiul articolului 305a din cartea 3 din BW, o acțiune colectivă în numele persoanelor care, în perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2007 și 25 iunie 2010, au cumpărat, au deținut sau au vândut acțiuni ordinare ale BP prin intermediul unui cont de investiții deținut în Țările de Jos sau al unui cont de investiții al unei bănci și/sau al unei societăți de investiții cu sediul în Țările de Jos (denumiți în continuare „acționarii societății BP”).

11 În cadrul acestei proceduri, VEB a solicitat rechtbank Amsterdam (Tribunalul de Primă Instanță din Amsterdam) să constate că:

- instanța neerlandeză are competență internațională să soluționeze acțiunile în despăgubire introduse de acționarii societății BP;
- rechtbank van Amsterdam (Tribunalul de Primă Instanță din Amsterdam) este competent din punct de vedere teritorial să judece aceste acțiuni;
- dreptul neerlandez este aplicabil cererilor de despăgubire;

- BP a comunicat acționarilor săi informații incorecte, incomplete și înșelătoare privind, în primul rând, programele sale de securitate și de mentenanță înainte de deversarea de petrol din 20 aprilie 2010 și/sau, în al doilea rând, amploarea acestei deversări și/sau, în al treilea rând, rolul și responsabilitatea societății BP în legătură cu această deversare;
 - BP a acționat în mod nelegal față de acționarii societății BP;
 - în lipsa unor acte ilicite din partea BP, cumpărarea sau vânzarea acțiunilor societății BP de către acționarii săi ar fi fost efectuată la un preț al pieței mai avantajos sau nu ar fi avut loc;
 - există o legătură între, pe de o parte, actele ilicite ale BP și condițiile de cumpărare și de vânzare care au rezultat din acestea și, pe de altă parte, prejudiciul suferit de acționarii societății BP cu privire la cursul acțiunii între 16 ianuarie 2007 și 25 iunie 2010.
- 12 BP a contestat competența instanței neerlandeze și a susținut că aceasta nu își putea întemeia competența internațională pe Regulamentul nr. 1215/2012.
- 13 Rechtbank Amsterdam (Tribunalul de Primă Instanță din Amsterdam) s-a declarat incompetent să soluționeze cererile VEB. Gerechtshof Amsterdam (Curtea de Apel din Amsterdam, Țările de Jos) a confirmat în apel hotărârea de incompetență. Această din urmă instanță a considerat că în speță era vorba despre un prejudiciu pur financiar pe care investitorii pretind că l-au suferit în Țările de Jos ca urmare a unor evenimente, și anume acte și/sau omisiuni ale BP, care nu s-au produs în Țările de Jos. Producerea prejudiciului într-un cont de investiții deținut în Țările de Jos nu ar fi, în sine, un element de legătură suficient pentru a stabili competența instanței neerlandeze în temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, alte împrejurări speciale fiind necesare în acest scop. Faptul că BP se adresează unei comunități mondiale de investitori, inclusiv investitorilor neerlandezi, și faptul că VEB reprezintă interesele unui mare număr de investitori, dintre care cea mai mare parte au domiciliul în Țările de Jos, nu ar constitui astfel de împrejurări speciale.
- 14 VEB a formulat recurs în fața instanței de trimitere, Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos).
- 15 Prin acest recurs, VEB a susținut printre altele că împrejurările speței sunt comparabile cu cele din cauzele în care s-au pronunțat Hotărârea din 28 ianuarie 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), și Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), în care Curtea ar fi statuat că competența instanțelor de la domiciliul reclamantului era justificată în măsura în care domiciliul reclamantului constituia efectiv locul evenimentului cauzator sau cel al materializării prejudiciului. VEB a susținut că devalorizarea certificatelor nu era cauzată de riscurile piețelor financiare, ci de furnizarea de către BP a unor informații incorecte, incomplete și înșelătoare privind deversarea de petrol, BP nerespectându-și astfel obligațiile legale de informare. În consecință, acționarii ar fi luat decizii de investiție pe care nu le-ar fi adoptat dacă faptele ar fi fost prezentate în mod corect și complet. Din momentul în care informația exactă a fost cunoscută, valoarea acțiunilor lor ar fi scăzut, cauzându-le astfel un prejudiciu. Dat fiind că acțiunile sau, cel puțin, creanțele acționarilor referitoare la aceste acțiuni ar fi fost administrate (creditate și debitate) și s-ar fi aflat într-un cont de investiții deținut în Țările de Jos sau într-un cont de investiții al unei bănci și/sau al unei întreprinderi de investiții stabilite în Țările de Jos, prejudiciul constând în devalorizarea acțiunilor ca urmare a faptei ilicite al BP s-ar fi manifestat direct în Țările de Jos în acest cont de investiții. Acesta este motivul pentru care VEB consideră că instanțele neerlandeze sunt competente să soluționeze cererile sale. Această competență a instanțelor neerlandeze nu ar impune nicio împrejurare specială sau suplimentară.
- 16 În apărare, BP a susținut printre altele că, în Hotărârea din 28 ianuarie 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), simplul fapt că prejudiciul s-a produs direct în contul bancar din Austria al reclamantului nu a fost suficient pentru a admite competența instanțelor austriece. BP a arătat că

soluția reținută în acea hotărâre se întemeia pe împrejurări care, luate împreună, permiteau recunoașterea competenței instanțelor de la locul de domiciliu al reclamantului. Un prejudiciu pur financiar care se materializează direct în contul bancar al reclamantului nu poate fi calificat, în sine, drept element de legătură relevant, în temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, chiar în lipsa riscului ca partea vătămată să manipuleze *a posteriori* locul materializării prejudiciului alegând să deschidă un cont bancar într-un stat la alegere. În lipsa unor împrejurări suplimentare, instanța din locul unde este deținut contul bancar nu ar fi, așadar, competentă. Potrivit BP, argumentele sale sunt aplicabile independent de caracterul colectiv sau individual al procedurii inițiate.

- 17 Potrivit instanței de trimitere, faptele în discuție în Hotărârea din 28 ianuarie 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), și în Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), și cele din litigiul pendinte în fața sa sunt similare în măsura în care, în aceste trei cauze, investitorii au suferit un prejudiciu pur financiar care a survenit direct într-un cont bancar sau într-un cont de investiții, acest prejudiciu fiind rezultatul unei scăderi a valorii titlurilor deținute ca active în acest cont bancar sau în acest cont de investiții.
- 18 În schimb, aceste fapte s-ar diferenția prin aceea că prejudiciul financiar în discuție în litigiul principal ar fi fost cauzat de divulgarea unor informații incorecte, incomplete și înșelătoare de către BP, prin intermediul unor comunicate de presă, al unor rapoarte publicate pe site-ul său internet, al unor conturi anuale și al unor rapoarte anuale, precum și al unor declarații făcute public de către directori, iar nu, precum în primele două cauze, prin divulgarea unor astfel de informații pe teritoriul unui anumit stat membru. De asemenea, în cauza principală, instanța de trimitere consideră că BP, atunci când a furnizat aceste informații, nu s-a adresat separat sau în special investitorilor neerlandezi. Din situația de fapt, astfel cum a fost constatată de Gerechtshof Amsterdam (Curtea de Apel din Amsterdam), ar reieși că litigiul principal nu privește vânzarea și cumpărarea de produse financiare pe piața secundară neerlandeză, ci achiziționarea de acțiuni ordinare ale BP, care ar fi cotate la Bursa din Londra sau din Frankfurt, prin intermediul unui cont de investiții deținut în Țările de Jos sau al unui cont de investiții deschis de o bancă și/sau de o întreprindere de investiții stabilită în Țările de Jos.
- 19 Potrivit instanței de trimitere, Hotărârea din 28 ianuarie 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), și Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), diferă de asemenea în mod semnificativ de prezenta cauză în măsura în care aceasta din urmă privește o acțiune colectivă, care poate, prin urmare, să genereze probleme suplimentare de determinare a locului în care s-a produs prejudiciul. În măsura în care o astfel de acțiune ar urmări să protejeze interese similare, s-ar face abstracție de împrejurările individuale ale părților vătămate. Întrucât specificitățile tranzacțiilor individuale nu sunt abordate în acțiunea colectivă, întrebarea ar fi, în cazul unui răspuns afirmativ, cum ar trebui stabilite, eventual, împrejurările specifice suplimentare.
- 20 Această instanță arată că, presupunând că instanța neerlandeză sesizată este competentă, în cadrul unei acțiuni colective în temeiul articolului 305a din cartea 3 din BW, să soluționeze cererile formulate de VEB și că ea statuează că BP a acționat în mod nelegal față de acționarii săi, aceștia din urmă ar putea, pe această bază, să inițieze în mod individual o nouă procedură având ca obiect plata unei despăgubiri în numerar. În acest caz, ar fi important să se stabilească dacă astfel de acțiuni pot fi introduse în fața instanței competente să se pronunțe cu privire la acțiunea colectivă. Această problemă s-ar putea pune dacă domiciliul acționarului societății BP sau localizarea în Țările de Jos a contului său bancar și/sau a contului său de investiții se situează în afara razei teritoriale a instanței sesizate. Pe de altă parte, s-ar pune problema stabilirii factorului sau a factorilor care determină competența teritorială internă.

21 În aceste condiții, Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) a) Articolul 7 teza introductivă și punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că materializarea directă a unui prejudiciu pur financiar într-un cont de investiții din Țările de Jos sau într-un cont de investiții al unei bănci și/sau al unei societăți de investiții cu sediul în Țările de Jos, care este consecința deciziilor de investiții care au fost adoptate în urma unor informații disponibile la nivel mondial, dar incorecte, incomplete și înșelătoare provenite de la o întreprindere internațională cotată la bursă oferă un element de legătură suficient pentru a stabili competența internațională a instanțelor neerlandeze în temeiul locului producerii prejudiciului («Erfolgsort»)?
- b) În cazul unui răspuns negativ, este necesar să existe împrejurări suplimentare care să justifice că instanțele neerlandeze sunt competente și care sunt aceste împrejurări? Sunt suficiente pentru a stabili competența instanței neerlandeze următoarele împrejurări suplimentare, și anume faptul că BP se adresează unei comunități globale de investitori, inclusiv investitori neerlandezi, și că VEB apără interesele unui număr mare de investitori, majoritatea cu domiciliul în Țările de Jos, faptul că acordul pe care BP l-a încheiat cu alți acționari din Statele Unite ale Americii nu a fost propus investitorilor ale căror interese sunt reprezentate de VEB, iar în Europa nu a existat o procedură similară și, în sfârșit, faptul că printre acționarii în numele cărora intervine VEB figurează de asemenea consumatori și că în privința consumatorilor Regulamentul nr. 1215/2012 prevede o protecție juridică specială?
- 2) Răspunsul la prima întrebare este diferit în cazul unei acțiuni introduse în temeiul articolului 305a din cartea 3 din BW de o asociație care are ca obiect reprezentarea, în temeiul dreptului propriu, a intereselor colective ale investitorilor care au suferit un prejudiciu în sensul primei întrebări, ceea ce determină printre altele faptul că nu sunt stabilite nici domiciliile acestor investitori, nici împrejurările speciale ale achizițiilor individuale, respectiv ale deciziilor individuale de a nu vinde acțiunile deja deținute?
- 3) În cazul în care instanța neerlandeză este competentă în temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 să se pronunțe cu privire la acțiunea formulată în temeiul articolului 305a din cartea 3 din BW, instanța în cauză este, în conformitate cu articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, competentă din punct de vedere teritorial, atât pe plan internațional, cât și pe plan intern, să se pronunțe cu privire la toate acțiunile în despăgubire individuale ulterioare, formulate de investitori care au suferit un prejudiciu în sensul primei întrebări?
- 4) În cazul în care instanța neerlandeză menționată în a treia întrebare este competentă din punct de vedere teritorial pe plan internațional, însă nu și pe plan intern să se pronunțe cu privire la toate acțiunile în despăgubire individuale formulate de investitori care au suferit un prejudiciu în sensul primei întrebări, atunci competența teritorială internă trebuie stabilită în funcție de domiciliul investitorului prejudiciat, de sediul băncii unde este deschis contul personal al acestui investitor sau de sediul băncii unde este deschis contul de investiții al acestui investitor sau trebuie să fie avut în vedere un alt element de legătură?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima și la a doua întrebare

22 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că materializarea directă, într-un cont de investiții, a unui prejudiciu pur financiar rezultat din decizii de investiții adoptate în urma unor informații ușor accesibile pe plan

mondial, dar incorecte, incomplete sau înșelătoare provenite de la o societate internațională cotate la bursă permite, în anumite împrejurări, să se rețină, în temeiul materializării prejudiciului, competența internațională a unei instanțe a statului membru în care este stabilită banca sau întreprinderea de investiții în registrul căreia este înscris contul, atunci când societatea menționată nu era supusă unor obligații legale de publicitate în acest stat membru.

- 23 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, în măsura în care, în conformitate cu considerentul (34) al Regulamentului nr. 1215/2012, acesta abrogă și înlocuiește Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74), care la rândul său a înlocuit Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată prin convențiile succesive referitoare la aderarea noilor state membre la această convenție, interpretarea dată de Curte dispozițiilor acestor din urmă instrumente juridice rămâne valabilă și pentru Regulamentul nr. 1215/2012 atunci când dispozițiile respective pot fi calificate ca „echivalente”. Or, aceasta este situația articolului 5 punctul 3 din această convenție, cu modificările ulterioare, și a Regulamentului nr. 44/2001, pe de o parte, și a articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, pe de altă parte (Hotărârea din 9 iulie 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, punctul 22).
- 24 Trebuie amintit de asemenea că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, norma de competență specială prevăzută la articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretată în mod autonom și strict (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, punctul 17 și jurisprudența citată).
- 25 Astfel, competența prevăzută la articolul 4 din Regulamentul nr. 1215/2012, și anume competența instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia are domiciliul pârâtul, constituie principiul general. Numai prin derogare de la acest principiu general acest regulament prevede norme de competență specială și exclusivă în cazuri enumerate limitativ în care pârâtul poate sau trebuie, după caz, să fie chemat în judecată la o instanță dintr-un alt stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, punctul 18 și jurisprudența citată).
- 26 Cu toate acestea, astfel cum în mod repetat a statuat Curtea, noțiunea de „loc unde s-a produs fapta prejudiciabilă”, în sensul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, vizează atât locul materializării prejudiciului, cât și pe cel al evenimentului cauzator al acestui prejudiciu, astfel încât pârâtul poate fi acționat în justiție, la alegerea reclamantului, în fața instanței de la unul dintre cele două locuri (Hotărârea din 9 iulie 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, punctul 23 și jurisprudența citată).
- 27 Această noțiune de „loc unde s-a produs fapta prejudiciabilă”, care figurează la articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, nu poate fi interpretată însă în mod extensiv, astfel încât să includă orice loc unde se pot concretiza consecințele prejudiciabile ale unei fapte care a dat naștere unui prejudiciu survenit în mod efectiv în alt loc (Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, punctul 23 și jurisprudența citată).
- 28 Curtea a precizat de asemenea că noțiunea menționată nu vizează locul unde se află domiciliul reclamantului și unde s-ar afla centrul intereselor sale pentru simplul motiv că acesta ar fi suferit aici un prejudiciu financiar rezultat din pierderea unor elemente din patrimoniul său care s-a produs și a fost suferită în alt stat membru (Hotărârea din 10 iunie 2004, Kronhofer, C-168/02, EU:C:2004:364, punctul 21, precum și Hotărârea din 16 iunie 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, punctul 35).

- 29 Deși simplul fapt că anumite consecințe financiare îl afectează pe reclamant nu poate justifica atribuirea competenței în favoarea instanțelor de la domiciliul acestuia din urmă, o astfel de atribuire de competență este justificată în măsura în care domiciliul menționat constituie efectiv locul evenimentului cauzator sau al materializării prejudiciului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, punctele 24 și 25, precum și jurisprudența citată).
- 30 În speță, litigiul principal are ca obiect identificarea locului materializării prejudiciului.
- 31 Reiese din jurisprudența Curții că acest loc este cel în care prejudiciul invocat se manifestă în mod concret (Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 32 În această privință, Curtea a arătat deja că nu este exclus ca instanțele de la domiciliul reclamantului să fie competente, în temeiul materializării prejudiciului, să judece o acțiune privind angajarea răspunderii emitentului unui certificat pentru prospectul aferent acestuia, precum și pentru încălcarea altor obligații de informare care revin acestui emitent, în special atunci când prejudiciul pretins se produce direct asupra unui cont bancar al reclamantului la o bancă stabilită în raza de competență a acestor instanțe (Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 33 Într-adevăr, locul materializării prejudiciului astfel identificat răspunde obiectivului Regulamentului nr. 1215/2012 care urmărește consolidarea protecției juridice a persoanelor stabilite în Uniune, permițând atât reclamantului să identifice cu ușurință instanța pe care o poate sesiza, cât și pârâtului să prevadă în mod rezonabil instanța în fața căreia poate fi acționat în justiție, dat fiind că emitentul unui certificat care nu își îndeplinește obligațiile legale referitoare la prospect trebuie, atunci când decide să notifice prospectul referitor la acest certificat în alte state membre, să se aștepte ca operatori insuficient informați, domiciliați în aceste state membre, să investească în acest certificat și să sufere prejudicii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 ianuarie 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punctul 56, și Hotărârea din 12 septembrie 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, punctul 35).
- 34 Trebuie să se observe că acest obiectiv de previzibilitate nu este asigurat în același mod atunci când, în statul membru în care este situat contul de investiții care a servit la cumpărarea titlurilor cotate la bursă în alt stat, emitentul acestor titluri nu este supus unor obligații legale de publicitate. Astfel, după cum a subliniat domnul avocat general la punctul 29 din concluziile sale, criteriile referitoare la domiciliul și la localizarea conturilor acționarilor nu permit societății emitente să anticipeze stabilirea competenței internaționale a instanțelor în fața cărora ar putea fi acționată în justiție, ceea ce ar fi contrar obiectivului, menționat în considerentul (16) al Regulamentului nr. 1215/2012, care, pentru a garanta principiul securității juridice, constă în evitarea posibilității ca pârâtul să fie acționat în justiție în fața unei instanțe a unui stat membru pe care nu putea să o prevadă în mod rezonabil.
- 35 Rezultă că, în cazul unei societăți cotate la bursă precum cea în discuție în litigiul principal, numai competența instanțelor statelor membre în care această societate a îndeplinit, în vederea cotării sale la bursă, obligațiile legale de publicitate poate fi stabilită pe baza materializării prejudiciului. Astfel, numai în aceste state membre o asemenea societate poate în mod rezonabil să prevadă existența unei piețe de investiții și angajarea răspunderii sale.
- 36 În ceea ce privește, în sfârșit, aspectul de a ști în ce măsură caracterul colectiv al unei acțiuni precum cea introdusă în litigiul principal permite să se facă abstracție de domiciliul investitorilor, trebuie să se constate că din considerațiile care precedă reiese că acesta nu este, în sine, decisiv pentru determinarea locului unde s-a produs fapta prejudiciabilă, în temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012.

- 37 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la prima și la a doua întrebare că articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că materializarea directă, într-un cont de investiții, a unui prejudiciu pur financiar rezultat din decizii de investiții adoptate în urma unor informații ușor accesibile pe plan mondial, dar incorecte, incomplete sau înșelătoare provenite de la o societate internațională cotate la bursă nu permite să se rețină, în temeiul materializării prejudiciului, competența internațională a unei instanțe a statului membru în care este stabilită banca sau întreprinderea de investiții în registrul căreia este înscris contul, atunci când societatea menționată nu era supusă unor obligații legale de publicitate în acest stat membru.

Cu privire la a treia și la a patra întrebare

- 38 Prin intermediul celei de a treia și al celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă, în cazul în care este competentă să soluționeze acțiunea colectivă introdusă în litigiul principal, în temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, ea ar fi de asemenea competentă să judece acțiuni în despăgubire introduse ulterior, în mod individual, de investitori.
- 39 Trebuie totuși să se arate că din decizia de trimitere reiese că litigiul principal nu privește astfel de acțiuni în despăgubire individuale. Rezultă că aceste întrebări au, în această etapă, un caracter ipotetic și că nevoia de a răspunde la acestea, inerentă pentru soluționarea acestui litigiu, nu este dovedită. În aceste condiții, din moment ce funcția conferită Curții este de a contribui la administrarea justiției în statele membre, iar nu de a formula opinii consultative cu privire la întrebări generale sau ipotetice, întrebările menționate sunt inadmisibile (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 noiembrie 2020, Söğård Fastigheter, C-787/18, EU:C:2020:964, punctele 76, 80 și 81).

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 40 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că materializarea directă, într-un cont de investiții, a unui prejudiciu pur financiar rezultat din decizii de investiții adoptate în urma unor informații ușor accesibile pe plan mondial, dar incorecte, incomplete sau înșelătoare provenite de la o societate internațională cotate la bursă nu permite să se rețină, în temeiul materializării prejudiciului, competența internațională a unei instanțe a statului membru în care este stabilită banca sau întreprinderea de investiții în registrul căreia este înscris contul, atunci când societatea menționată nu era supusă unor obligații legale de publicitate în acest stat membru.

Semnături